

بجاست نبیره شازده هم شهر کهنه لظفر شاد هم
خاملین این روز نام در طهر از و غیره
از سایر بلاد ایران حق مطالبه
قیمت ندارند

دانش

مطابق ۲۷ دسامبر فانی است
اعلان این روز نام قیمت ندارد
دوام الطباعه خاصه علیه در کهنه
مبارک در الفنون

میرزا دانش مایه و در طبع مجانا تفتیر میشود و هر کس از اجبا اطاعت
کند بگوید و نیز منوی بابا در روز علو بفرمایند و در آن خود

ارسطو و بعضی از اکابر حکمای سلف را عقیدت بود است
که اگر در حین طوفان قدری از ادهان نیا نبر روی آب
در پاره زند طغیان طوفان تخفیف یابد و شکی نیست
که حکمای متاخر و معاصر با وجود مراعات احترام
منفذه مین خود بر این اقوال بے دلیل اغشاء چندانی
بنوده و نیست و اگر امر و زیلاج یا مهندسی اظهار
کنند که میتوان شدت طغیان دریا و طوفان و
امواج را با چند خمره روغن تخفیف داد البته از رو
تمسخر سر خود را خواهد جنبانید با شاهنشاهی بالا
خواهد انداخت زیرا که بیدلیل مشکل است با و نتواند
که اندک روغن تواند مفاومت و همسر کند با قوت
امواج که پیکر دریای طوفان خیز و بے از بعضی تجار
که این ایام در **اکس** انگلستان کرده اند

و بسیار موجب حیرت است چنین بر می آید که پیشینیا
حق داشته اند و اینم جمله واقعتا در
مستخرجین جلد
نام که از ارباب صنایع و صاحب کارخانه است از
مرمت کارها کارخانه خود که در کار مرد ای بے بود
باز دیدیم بود روزی باد شدید آمد و سطح آب
مرداب بسیار موج بر هم خورد و بود تا کاه مخزن
روغن کارخانه که نزدیک مرداب بود منفذ پدید آمد
و روغن بر سطح آب ریخت و با طرف و جوانب کشیده
شد و امواج کوچک بر طرف شدند آن شخص صبر کرد
تا روز دیگر که باز باد شدید وزیدن گرفت و سطح
آب موج بر هم خورد و کرد پدر رئیس عملیات خود را
خواستند با و گفت یک لوله کا او نشو مدام با لوله

دست ما اعلو تجار جمعیت تجار بلس مبارک در الفنون

در آثار سیمیا و فیزیک و طبیعت عقربا

(۱۲۵) **س** ایاد در هنگام نزل صاعقه که مخصوص است تمام میشود بانه **ج** بده در هنگام طوفان بلکه بدون
نزل صاعقه بسبب تغییر کسپرن هوا بوی مخصوص است تمام میشود و علاوه بر این هر جا که معرض صاعقه باشد
بوی کو کرد و فتنه است تمام میشود

(۱۲۶) **س** این بوی از کجاست **ج** هنوز این سبب معلوم نیست در وقت طوفان علاوه بر **ازن** بخار
شوره نیز تولید شوند که بوی تند خفه کننده دارند و بوی بکل از بوی کو کرد و فتنه نمایان است چون کو کرد

که سه ذرع طول داشت در قعر مرداب فرو برد و از دهانه
 لوله روغن ریخت هنوز نصف بطریقه روغن در سطح آب
 کثرت نشد بود که طغیان آب مرداب فرو نشاند و از
 توج ایستاد **مستر چیلد** از اثر روغن در موج آب
 مطمئن کرد بدو عمره ان نمود که این تجربت را در دریا
 بعل آورد بیکه از بنادر نزدیک انجارت و کشته بخار
 کوچک اجاره کرد و در وزاوتی که طوفان شروع شد از
 بندر بجانیه ربای عقب کشتی اند و چند بطریقه روغن
 در دریا خالی کردند روغن در سطح آب کثرت نشد
 فوراً در یک مقدار وسیعی از سطح دریا امواج فرو
 نشکند و طوفان آرام گرفت و حاضرین را کمال تعجب
 روی داد

مستر چیلد را جرئت افدام با این بخار بیش از پیش
 شد و لیت ذرع لوله آهن بدست آورد و از ساحل
 بدریا کشید و در پست ذرع لوله **گونا پرکا** متصل
 بانها کرد و بقاصله در این لوله های اخیر چندین مشتک
 سزابهاش قرار داد و از حسن اتفاق روز بعد از وضع
 این اسباب هوا بشدت منقلب شد و طوفان سکنج
 برخاست بواسطه نلبه روغن وارد لوله ها کردند
 و بقاصله نپساعت کثرت سطح آب ریا ماندا به صقیل
 وضا کردید و قایمها بخوبی در حرکت آمدند چندین

۵۴

نوبت عمل را تجدید کردند و هر نوبتی همین نتیجه حاصل
 کرد بدو لوله عاقبت لوله ها از هم کیخته شدند و
مستر چیلد در صد دان است که اسباب محکمتر
 ترتیب دهد در ساحل بندر **آبریدن**
Aberdeen تکرار تجربت نماید یک از حکما
 طبعه **بیشریک** نیز در کتاب خود مسئله عنوان
 میکند که با این تجربت مطابق آید (کا)

بقیه حیات موسیقی که سیولر
معلک مؤنربک با ادر الشرفی

بنابر ذای **فنیس** مصنف سابق الذکر موسیقی
 علمی است که بواسطه ترکیب اصوات موجب حرکت
 و هیجان قوای نفسانی میشود و این تعریف هم ساده
 و هم صادق است و مخصوصاً معلوم میکند که منظور
 و اثر فن موسیقی ایجاد و طبیعت حرکت نفسانی
 مخصوص است که هر کس با ندازه فهم خود احسا کرده
 و ملذذ شده است که آن حرکت بواسطه رابطه
 جمهولیه مراتب تا تعیین حالته که از مشاهده همین جسمه
 بخار می یابد و نقاشی حاصل میشود متفاو از حرکت
 و از این باب متفق علییه است که موسیقی در جو اس
 ظاهر و باطنی و هو او هوس نفسانیا با واسطه ترکیب

بجالت ترکیبات مختلفه در طبیعت و اجزاء معکده موجود و افراسنت و سر به تصفید است صناعتی در هنگام عبور
 علی الاصل بان بر می خورد و قدری از آن بخار نموده با خود هم آمیزد و بوی از آن منتشر میزند

(۱۲۷) **س** ایضا عقده اثر شیمیائی در هوا ندارد چرا که سبب ترکیب **اکسژن** و **ازت**
 هوا میشود و تولید جوهر شوره یا بخار موسوم به **اسید ایت** ازینک منبأ بدو یا اینکه **اکسژن** هوا را
 با **مشیلرژن** مرکب نموده تولید بخار آب کند که بواسطه ترکیب **ازت** و **مشیلرژن** اندک جوهر
 نوسادری تولید میشود

(۱۲۸) **س** چرا طوفان هوا را صاف میکند زیرا که صناعتی در هنگام عبور از هوا تولید جوهر شوره می کند
 و علاوه بر این بواسطه حرکت هوا بخارات مضره پراکنده میشود و آنچه بجز به رسیدن این است که طوفان هوا را صاف میکند
 از باب تولید **ازن** و جوهر شوره و از باب شست و شو به بار اینکه همیشه با طوفان همراه است و بواسطه

و بیشتر از سایر صنایع و هنرهای دلبند بر اثر ذرات
و کویا محبت و عشق فطری انسان با آن علم بر زبان
خاصه تکلم مینماید

دکاروت که از حکامه مناخرین است در تعریف
موسیقی گفته است که مقصود از موسیقی محظوظ و
ملذذ ساختن و بهیجان آوردن هوا و هوای سهوا
کونا کوناست

هر چند در از منته سلف علم موسیقی چندان تکمیل
نشده بود مع هذا متفادین از برای ان شان زیاد
قرار میدادند و مقام این هنر را در تعیش عامه ناس
خیله بابت میدانشند و در افسانهها و قصص خویشت
۲ تا بحقیقه و عظیمه از آن نقل میکردند و معلوم میشود
که قدرت مخصوصه این هنر را بخوبی درک نموده بودند
و چنین کان میکرده اند که این فن شریف بتواند برین
روح و دل جوانان کند که در معاشرت پاک دل و
پاک دامن و در معارف و مهالک قوه دل و بی
ناک شوند

افلاطون در دولت جمهور خود گفتگویی زیاده
از موسیقی مینماید و منقبت میکند از آنانی که مانند
مردم یونان **لید** موسیقی را اسباب شهوت
پرستی و بی عصمتی قرار داده اند و از وضع

دورین *Dorien* و **فریزین**
Phrygien تجید نموده میگوید که

طریقه ایشان در اظهار صدا و بیان مردم
باجرئت و پاک دل منحصراست در این عصر

هنوز بعضی طوایف هستند از قبیل سکنه **ایمو**
aimo که یک از جزایر مجمع البحرین است

که افسانههای تاریخی دارند که در آنها تکالیف علی
ایشان مسطور است مثلاً برای صید ماهی و از

مخصوصه دارند در قایق ساختن یا کشتی در دریا
انداختن و یاد رخت از جنکلی افکندن و از آنها

مخصوصه مینویسند و در هر عهد با او از موسیقی
مردمان را بمعارف قتال سپرده اند بلکه **پاونارک**

Plutarque که یکی از مصنفین قدیم است
در کتاب موسیقی خود مینویسد که علم موسیقی

تصفیه روح مامیکند و یک نوع تطبیق و انتظام
در آن بر روز میدهد (کا)

مرض ریفتی که در دکلوی سخن و باغشا
کادباست چند سال است در پای تخت و سایر

ولایات امپراتور شیباع و وفودی دارد و بسیار از
اطفال بلکه جوانان را تلف کرده و کفر علاج شداند

توجهی که در هوا پیدا میشود

(۱۲۹) **س** چرا تولید آرن و چو هر شوره سبب تصفیه هوا میگردد **ج** بعلت این که با اجسام متعقنه
که همیشه **تید آرن** زیاد دارند مریض میشوند و تولید **آرن** و **آرنیت** خوشادری میکنند و این
اصلاح در بخارا بعمل میشوند

(۱۳۰) **س** چرا طوفان شهر را اثرش میکند **ج** بعلت حرارتی که احداث مینماید یا **آرن** که
تولید میکند

(۱۳۱) **س** چرا در وقت طوفان کوشش زود تر از سایر اوقات متعقن میشود **ج** **اولا** بواسطه حرارت
و رطوبتی که زمین فسادند **ثانیا** بواسطه تبدیل شدن **اکسیرن** به **آرن** عمل متعقن شدن سریع میشود
زیرا که میل ترکیب **اکسیرن** **التریک** با اجسام بیشتر است

۵۵

در این روزها میرزا نصرش طبیب مخصوص مکه
 و در بیخانه که خود از اطبائ خاذق است طفل
 چهار ساله اش در کمال سختی مبتلا با بر دردها
 شد و از علاج نومید بودند **کنز البو**
 معلم کل طب مدرسه مبارکه بمکاره اقدام نمود
 و در سه چهار روز مرض بان سختی را بکل علاج کرد
 و طفل صحیح المزاج و کسافش ممنون و خرسند
 شدند محضرتش کرباداره دانش مرانی را
 اظهار داشتند تا منطبع نموده حدائق کمال
 علم و عمل **کنز** مزبور را معلوم خاص و عام
 کنند (کا)

صنعت باسکه نضوب بقاعه البکرانی
 ساطهاست صنعت لیتکرا فی که کپیدن تصویر
 در روی سنگ فرنگی و باسکه کردن آن است
 در در اختلاف الباهره بدست آمده و گاهی امتحان
 از آن کرده اند و بعد از چاپ چنانکه باید
 و شاید نکات نقاشی و دقیق آن درست از کار
 بیرون نمی آید و باز چنانکه یاد باز مطبوع اتفاق
 نمی افتاد تا در این اوقات که در مطبع دارالفنون
 ایاد روزنامه دانش شد میرزا عباس

رئیس آن مطبع که سالهای دراز در علم
 نقاشی باسکه و عمل چاپ زحمات کشید
 و عیناً صرف نموده و امر و زد را بر این صنعت
 اول او سناد و متتبع است بواسطه افتخارات
 عده و واجز آء معموله و عفا قیر مخصوصه راه
 تکمیل این فریضت شریف ابدست آورده
 بنا بر تمین و تبرک تمثال بهیشتال بندگان
 اعلی حضرت اقدس همایون شاهنشاهی
 خلد الله ملک که را خود مشارالیه کشیده
 و از کار بیرون آورده است و الحوق کمال
 اسناد به را بکار برده و زاید الوصف از
 عهده این صنعت برآمده است آن تمثال
 مبارک اکنون در مطبع مزبور موجود است
 و امید چنان است که من بعد از اتمام
 نقا ویر و غیره آنچه بخواهند و میل داشته
 باشند متعهداً بانجام رسانند

اعلان

کتاب بوسف و زلیخا از تصنیف قاضی ابوالفاسم فردوسی
 علیه الرحمه تا کمال امنیا و خط خوش و مصور و مطبع علی طبع شد
 در سر امر حرمین الملل در حجره آقا میرزا محمد باجر کاتب و شریک
 موجود است هر که بخواهد بفرش برسد

- (۱۳۲) چو وقت طوفان سبب تر شدن فضا میشود چو وقت که نازه است و عمل تخیرش
 بانجام نرسیده
- (۱۳۳) چو طوفان فضا نازه را تر میکند چو زپرا که انفلاب خمری ان را قطع مینماید و وجود
ازن سبب تغییر انفلاب خمری بانقلاب خلی میشود
- (۱۳۴) چو ارتفاع کهنه قوی در طوفان ترش نشود چو زپرا که عمل انفلاب خمری انها کاملاً شده
 و بانجام رسیده و دیگر بواسطه **ازن** معوق و متغیر نشود
- (۱۳۵) چو کاه بواسطه صاعقه فلزات ذوب شوند چو بجهت آنکه هر کافوت خلوا الکبر سیبند
 شد با شد ببولند در فلز که بان بر خورده جگر نمیتواند شد بواسطه عایقی که در راه آن پیدا میشود احدی اثر آن
 شد بکه میشود یا سرعت حرکت آن تکدیل میشود بحرارت شدید
بقیه در شماره آتیه